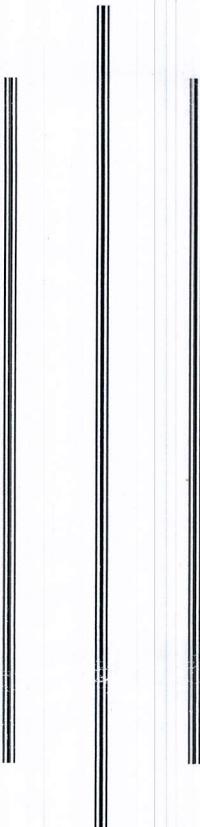

नेपाल सरकार
कृषि विकास मन्त्रालय
बजार अनुसन्धान तथा तथा व्यवस्थापन कार्यक्रम

कृषि तथ्याङ्क संकलन, प्रशोधन र प्रविष्टी कार्यक्रम संचालन सम्बन्धी कार्यविधि, २०७४

नेपाल सरकार

कृषि विकास मन्त्रालय

कृषि विभाग

कृषि व्यवसाय प्रवर्द्धन तथा बजार विकास निर्देशनालय

बजार अनुसन्धान तथा तथ्याङ्क व्यवस्थापन कार्यक्रम

हरिहरभवन, लमितपुर

[Signature]
जानुका पण्डित

[Signature]
लक्ष्मी
लक्ष्मी
लक्ष्मी

पूँछभूमि

नेपालको कुल गार्हस्थ उत्पादनमा कृषि क्षेत्रको योगदान महत्वपूर्ण रहदै आएको छ। कृषि क्षेत्रको सम्पूर्ण नीति तथा कार्यक्रम संचालनका लागि कृषि तथ्याङ्को महत्वपूर्ण भुमिका रहन्छ। हाल जिल्ला कृषि विकास कार्यालय, क्षेत्रीय कृषि निर्देशनालय, बाली सम्बन्धित कृषि निर्देशनालयहरु, कृषि विभाग, कृषि विकास मन्त्रालयबाट बार्षिक रूपमा कृषि सम्बन्धी तथ्याङ्कहरु प्रकाशन हुँदै आईरहेको छ। यी निकायहरुले प्रकाशन गरेको तथ्याङ्कमा अध्ययन गर्दा नियमितता तथा एकरूपता रहेको पाइदैन। जसले गर्दा नीति तथा कार्यक्रम कार्यान्वयन, अनुगमन तथा मूल्याङ्कन र अध्ययन अनुसन्धानमा हुन गएको अप्टारोपनलाई सहजीकरण गर्नका लागि कृषि तथ्याङ्कमा एकरूपता ल्याउनुपर्ने देखिन्छ।

कृषि विभाग, कृषि व्यवसाय प्रवर्द्धन तथा बजार विकास निर्देशनालय अन्तर्गत रहेको बजार अनुसन्धान तथा तथ्याङ्क व्यवस्थापन कार्यक्रमबाट कृषि तथ्याङ्क सम्बन्धी कार्य गर्ने mandate रहेकोले सो कार्यक्रमबाट आ.ब. २०७२/७३ मा कृषि तथ्याङ्क संकलन र प्रशोधनको online software निर्माण भै कार्यान्वयनमा रहेको सन्दर्भमा कृषि तथ्याङ्कमा एक रूपता ल्याउन, कृषि तथ्याङ्क संकलन र प्रयोगमा एकरूपता ल्याउन एकद्वार प्रणाली आवश्यक देखिन्छ। सो सन्दर्भमा यस कार्यक्रमबाट निर्माण भएको software जिल्ला स्थित जिल्ला कृषि विकास कार्यालयबाट तथ्याङ्क प्रविष्टी गर्ने र सम्बन्धित क्षेत्रीय निर्देशनालय, विषयगत निर्देशनालयहरु र कृषि विभागले प्रयोग गर्ने कार्यबाट कृषि तथ्याङ्कको समस्या हल हुने देखिन्छ। यसका साथै यस कार्यक्रमबाट सबै बालीहरु र अन्य कृषिसंग सम्बन्धित तथ्याङ्कहरु संकलन गरिसेकपछि सो को आधारमा कृषि विभागबाट अनुमोदन गरि बालीहरुको उत्पादन प्रक्षेपण गर्ने कार्य गर्न समेत सहज हुन्छ। सो को आधारमा अन्तिम तथ्याङ्क कृषि विकास मन्त्रालयबाट समेत प्रकाशन गर्ने व्यवस्थाले एकरूपता कायम गर्दै विश्वसनीयता समेत बढाउने देखिन्छ। यसै सन्दर्भमा सो कार्यक्रमलाई सहज र सरल रूपमा अघि बढाउनका लागि मन्त्रालयले कृषि तथ्याङ्क संकलन, प्रशोधनर प्रविष्टी कार्यक्रम संचालन सम्बन्धी कार्यविधि, २०७४ जारी गरेको छ।

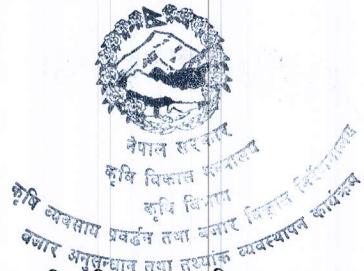
१. संक्षिप्त नाम र प्रारम्भ: (१) यो कार्यविधीको नाम “कृषि तथ्याङ्क संकलन, प्रशोधन र प्रविष्टी कार्यक्रम संचालन सम्बन्धी कार्यविधि, २०७४” रहेको छ।
 (२) यो कार्यविधि तुरन्त प्रारम्भ हुनेछ।

२. परिभाषा: विषय वा प्रसंगले अर्को अर्थ नलागेमा, यस कार्यविधिले,
 (क) “निर्देशनालय” भन्नाले कृषि विभाग अन्तर्गतको “कृषि व्यवसाय प्रवर्द्धन तथा बजार विकास संसदीय निर्देशनालय”, सम्फन्तु पदद्वारा।

जागुका परिज्ञान
प्राप्ति

- (ख) "कार्यक्रम" भन्नाले कृषि विभाग कृषि व्यवसाय प्रवर्द्धन तथा बजार विकास निर्देशनालय अन्तर्गतको "बजार अनुसन्धान तथा तथ्याङ्क व्यवस्थापन कार्यक्रम" सम्फन्तु पदछ ।
- (ग) "तथ्याङ्क" भन्नाले कृषिसंग सम्बन्धित विभिन्न कच्चा वा असंगठित तथ्यगत विवरणहरु (facts figures) लाई सम्फन्तु पर्दछ ।
- (घ) "कृषि वस्तु" भन्नाले कृषि क्षेत्रबाट उत्पादित बालीहरु (अन्नबाली, तेलहन, दलहन, मसला, फलफूल, तरकारी तथा माछा मासु लगायतका) जस्ता ताजा वा नाशवान वस्तु सम्फन्तु पर्दछ ।

३. उद्देश्य: यस कार्यविधीका देहाय बमोजिमका उद्देश्यहरु छन् ।

- (क) तथ्याङ्क संकलन गर्ने, प्रशोधन गर्ने, प्रविष्टी गर्ने, गराउनेमा सहजीकरण गर्ने ।
- (ख) तथ्याङ्कलाई बजार अनुसन्धान तथा तथ्याङ्क व्यवस्थापन कार्यक्रमबाट निर्माण भएको software मा जिल्ला कृषि विकास कार्यालयहरूले प्रविष्टी गर्ने तथा गराउने ।
- (ग) तथ्याङ्कको बैंक तयार पार्ने ।
- (घ) तथ्याङ्कमा एकरूपता कायम गर्ने गराउने ।
- (ङ) तथ्याङ्क सहज र सरल रूपमा उपलब्ध गर्ने गराउने ।

४. कार्यक्रम कार्यान्वयन: कार्यक्रम कार्यान्वयन देहाय बमोजिम हुनेछ :

- (क) यो कार्यक्रम संचालनमा सहजीकरण बजार अनुसन्धान तथा तथ्याङ्क व्यवस्थापन कार्यक्रमले गर्ने छ ।
- (ख) कृषि तथ्याङ्क प्रविष्टी गर्न कार्यक्रमले software निर्माण गरी username र password जिल्ला कृषि विकास कार्यालयलाई उपलब्ध गराउने छ ।
- (ग) क्षेत्रीय कृषि विकास निर्देशनालय, सम्बन्धित बिषयगत निर्देशनालय, कृषि विभाग र कृषि विकास मन्त्रालयलाई प्रतिवेदन हेर्न तथा डाउनलोड गर्नका लागि समेत username र password उपलब्ध गराउने छ ।
- (घ) आवश्यकता अनुसार जिल्ला र क्षेत्रीय तहमा तथ्याङ्क प्रविष्टीलाई संघाउन अनुशिष्ट र अन्य प्राविधिक सहयोग कार्यक्रमले उपलब्ध गराउने छ ।
- (ङ) तथ्याङ्क जिल्लातहबाट प्रविष्टी भैसकेपछि सोको जिम्मेवारी कार्यक्रमले लिनेछ सहजलाई software निर्माण गर्ने संस्था र अरुलाई सुधार गर्ने अवसर हुनेछैन ।

मिति २०८०

जातिका परिवर्तन

राम्रा

१०/०८/२०८०

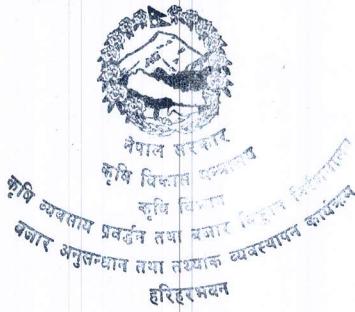
- (च) आ.ब. २०७४/७५ तथ्याङ्क प्रविष्टीको महिला वर्ष हुने छ। पहिलो वर्ष आ.ब. २०६८/६९ देखि २०७२/७३ सम्मको जिल्लातहको तथ्याङ्क प्रविष्टी हुनेछ।
- (छ) दोश्रो वर्षदेखि गत र चालु आ.ब.को मात्र प्रविष्टी हुनेछ।
- (ज) तथ्याङ्क प्रत्येक चौमासिकको पहिलो महिना: साउन, मंसिर र चैत्र महिनामा गरिने छ।
- (झ) यो कामको जिम्मेवारी वहन जिल्लातहमा योजना शाखाबाट हुनेछ।

५. कार्यक्रम संचालनका लागि बजेट खर्च गर्ने नर्मस : कार्यक्रम संचालनका लागि बजेट खर्च गर्ने नर्मस देहाय बमोजिम हुनेछ:

क्र.सं.	क्रियाकलाप	एकाई	परिमाण	दर (रु)	जम्मा (रु)
१	अभियुक्तिकरण तालिम (१ दिने)		२	५५,४००	११०८००
	सहभागी संख्या (२० देखि २५ जना)				
	१. दैनिक भ्रमण तथा भत्ता खर्च (१ दिनको)				
	क. अधिकृत				
	ख. प्राविधिक सहायक/नायब प्राविधिक सहायक				
	२. खाजा खर्च		रु	३५	२००
	३. स्टेशनरी खर्च		रु	२५	१००
	४. प्रशिक्षक खर्च, कार्यपत्र समेत		रु	४	१६००
	५. अन्य खर्च				२,५००
	जम्मा				५५,४००
२	कप कटिङ्ग (अन्वाली ३, दलहन तथा तेलहन ३, तरकारी ५, आलु ५, फलफुल २, र नगदेवाली २) (कम्तिमा एक बालीको ३ वटा नमुना)	संख्या	६०	८०	४८,०००
३	तथ्याङ्क संकलनका लागि दैनिक भ्रमण तथा भत्ता खर्च	पटक	८	१२५००	१००,०००
४	लाभ लागत अध्ययन (१० वटा जिल्ला प्राथमिकता प्राप्त बाली)	पटक	८	५०००	४०,०००
५	सेवा करारबाट कृषि तथ्याङ्क प्रविष्टी	महिना	३	६७०००	२०१,०००
	कुल जम्मा (रु)				४९९,८००

जानुका परिवर्तन

पुनर्श्च:

- क. अधिकृत कर्मचारीको लागि रु. १६०० का दरले र प्राविधिक सहायक/नायब प्राविधिक सहायक स्तरका कर्मचारीको लागि रु १२०० का दरले दिनुपर्नेछ ।
- ख. प्रत्येक बालीको ३ वटा क्रप कटिङ्ग र ३ वटामा सम्भव भएसम्म स्थानीय (१ वटा), उन्नत (१ वटा) र भएसम्म वर्णशंकर (१ वटा) गरि लिनुपर्नेछ ।
६. सेवा करारबाट काम गराउन सकिने : जिल्ला कृषि विकास कार्यालयले कम्प्युटरको ज्ञान सिप भएको, कम्तिमा प्रविणता प्रमाणपत्र तह वा (१० जोड २) पास गरी ३ महिने कम्प्युटर संचालन सम्बन्धि तालिम लिएको व्यक्तिसँग सम्झौता गरी काम गर्न सकिने छ । सम्झौतापत्र अनुसचि १ बमोजिम हुनेछ ।
७. प्रतिवेदन पेश गर्नुपर्ने: तथ्याङ्क software मा प्रविष्टि गरिसकेपछि सोको प्रतिवेदन डाउनलोड गरी जिल्ला कृषि विकास कार्यालयमा एक प्रति र एक प्रति कार्यक्रममा पठाउनु पर्ने छ ।
८. कार्यक्रममा संलग्न निकाय र जिम्मेवारी: देहायका कार्यालयहरु देहाय बमोजिमको कार्यक्रम प्रति जिम्मेवार हुनेछन् :
- (क) जिल्ला कृषि विकास कार्यालयले वार्षिक रूपमा डाटा प्रविष्टि गर्नुपर्ने छ ।
  - (ख) क्षेत्रीय कृषि निर्देशनालय, बिषयगत निर्देशनालयहरु, कृषि व्यवसाय प्रवर्द्धन तथा बजार विकास निर्देशनालय र कृषि विभागबाट समय समयमा अनुगमन तथा निर्देशन हुनेछ ।
  - (ग) बजार अनुसन्धान तथा तथ्याङ्क व्यवस्थापन कार्यक्रमले सम्पूर्ण जिम्मेवारी र अनुगमन गर्ने छ ।
९. प्रचलित कानून लागू हुने : यो कार्यक्रम संचालनका लागि दफा ५ बमोजिमको नर्मस अवलम्बन गर्नुपर्नेछ ।
१०. बाधा अडकाउ फुकाउने : यस कार्यविधिको कार्यान्वयनमा कुनै प्रकारको बाधा अडकाउ परेमा कृषि विभागका महानिर्देशकबाट निर्णय भए बमोजिम हुनेछ ।
११. कार्यविधि संसोधन तथा खारेजी : कृषि विकास मन्त्रालयले आवश्यकता अनुसार यस कार्यविधिमा संसोधन र खारेजी गर्न सक्नेछ ।

बजार अनुसन्धान तथा तथ्यांक व्यवस्थापन कार्यक्रम हरिहरभवन, ललितपुर, (यसपछि प्रथम पक्ष भनिएको) र .....(यसपछि द्वितीय पक्ष भनिएको) बीच भएको सेवा करार सम्झौता

सम्झौता विषय: जिल्लाको कृषि तथ्यांकहरु प्रविष्टि तथा प्रतिवेदन तयार गर्ने।

सम्झौता मिति: .....

यस कार्यक्रमबाट आ.ब. २०७४/७५ देखि शुरु हुने जल्लाको कृषि तथ्यांकहरु प्रविष्टि तथा प्रतिवेदन तयार गर्न निम्न शर्तहरुको अधिनमा रहि यो सम्झौता गरिएको छ।

सम्झौताका विषयहरु

१. द्वितीय पक्षले आ.ब. २०६८/६९ देखि आ.ब. २०७२/७३ सम्मको जिल्लाबाट प्रकाशित वार्षिक पुस्तिकामा समावेश एवं जिल्लामा भएका रेकर्डहरुबाट बजार अनुसन्धान तथा तथ्यांक व्यवस्थापन कार्यक्रम मार्फत तयार भएको आधिकारीक सफ्टवेयरमा प्रविष्ट गर्नुपर्ने छ।
२. द्वितीय पक्षलाई आधिकारीक तथ्यांक उपलब्ध गराउने दायित्व जिल्ला कृषि विकास कार्यालयको हुनेछ।
३. सम्झौता पश्चात जिल्ला कृषि विकास कार्यालयले उपलब्ध गराएको कार्यकक्षमा बसेर प्रत्येक चौमासिक रूपमा साउन, मंसिर र चैत्र महिनामा तथ्यांक प्रविष्टिको कार्य गर्नुपर्ने छ। पहिलोपटक ५ बर्षको तथ्यांक अनिवार्य रूपमा प्रविष्ट गर्नुपर्ने छ। सो समयमा नसकेमा थप समय समेत उपलब्ध गराउनुपर्ने छ।
४. चौमासिक अनुसारको प्रगति प्रतिवेदन समेत पेश गर्नुपर्ने छ।
५. सम्झौता अनुसारको काम गरि प्रतिवेदन बुझाई सकेपछि प्रथम पक्षले कर काटेर कार्यविधीमा उल्लेखित बजेट अनुसार भूक्तानी गर्नुपर्ने छ।
६. यसमा उल्लेख हुन छुट भएका विषयहरु सार्वजनिक खरिद ऐन, २०६३ र सार्वजनिक खरिद नियमावली २०६४, प्रचलित कानून अनुसार हुनेछ।
७. दोश्रोपक्षले सन्तोषजनक काम नगरेमा वा शर्त बमोजिम कार्य नगरेमा पहिलो पक्षले सम्झौता रद्द गर्न सक्ने छ।

उपरोक्त बुदाँहरुमा दुवै पक्षको सहमति भई सम्झौता पत्रमा हस्ताक्षर गरिलियौं दियौं।

नाम :

नाम :

पद :

पद :

साक्षी :

कार्यालय :

जाजुका प्रभिडल
विकास भूमिका

२०८०/८१
२०८१/८२
२०८२/८३
२०८३/८४
२०८४/८५
२०८५/८६
२०८६/८७
२०८७/८८
२०८८/८९
२०८९/९०
२०९०/९१
२०९१/९२
२०९२/९३
२०९३/९४
२०९४/९५
२०९५/९६
२०९६/९७
२०९७/९८
२०९८/९९
२०९९/२०००